

Se - støtte – samhandle

Frivillighetsstrategi 2024 - 2028

Vedtatt av kommunestyret 29.01.2024

1. Om strategien

Frivillighet er en grunnleggende del av menneskenes liv og virke og er en forutsetning for et aktivt og levende lokalsamfunn. Frivillig sektor bidrar til bedre folkehelse, et rikt og mangfoldig kulturliv og muligheten for en aktiv fritid med sosiale møteplasser. Frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.

Deltakelse i frivillig organisasjonsliv gir mening og fellesskap, læring og demokratisk kompetanse. Slik bidrar frivillige organisasjoner til gode oppvekstvilkår, fellesskap og livskvalitet. Å delta på fellesarenaer i lokalsamfunnet legger til rette for god psykisk helse og livskvalitet og reduserer ensomhet. En aktiv og mangfoldig frivillig sektor er derfor først og fremst en verdi i seg selv. En verdi for den som er frivillig, for den som mottar resultatet av frivillig innsats og for samfunnet som helhet.

Det frivillige feltet rommer frivillig engasjement, et mangfold av aktiviteter og et knippe organisasjonsformer. Vi skiller ofte mellom egenorganiserte frivillige organisasjoner, og enkeltmenneskets frivillige engasjement som ikke nødvendigvis er tilknyttet en fast organisasjon eller aktivitet. Et mangfold av frivillige egenorganiserte organisasjoner er viktige aktører i et demokratisk samfunn og sikrer ytringsfriheten.

Frivillig sektor bidrar også med viktige supplement til kommunale tjenester. Eksempler på dette er frivillig engasjement som flyktningefadder, tur- og måltidsvenner, leksehjelpsgrupper og andre former for sosialt engasjement. Potensialet for godt samspill mellom kommunale tjenester og frivillig sektor er stort, men må baseres på god forståelse for begge sektorens egenart.

Vi står overfor store og komplekse samfunnsutfordringer, knyttet til en aldrende befolkning, større ulikheter og utenforskap, ensomhet og isolasjon. For å møte dette er vi avhengige av et godt samspill mellom kommune og frivillig sektor, gjennom samskaping og samarbeid.

Frivillighetsstrategien skal gi prinsipper for hvordan kommunen samhandler med og tilrettelegger for frivillig sektor. Strategien skal bidra til å styrke samarbeidet mellom frivillige organisasjoner, frivilligsentralen, frivillige enkeltpersoner og kommunen.

2. Visjon og hovedmål

Kommuneplanen har som mål at Sandnes skal være et inkluderende og mangfoldig samfunn. Sandnes har en sammensatt befolkning med ulik bakgrunn, behov og ønsker. Frivillige kultur- og samfunnsorganisasjoner, tros- og livssynssamfunn og idrettslag bidrar til tilhørighet og inkludering gjennom ulike aktivitetstilbud.

Frivillighetsstrategien følger opp kommuneplanens strategi om å styrke mangfoldet og det frivillige engasjementet i befolkningen gjennom å legge til rette for en inkluderende og mangfoldig frivillighet, som mobiliserer og utvikler innbyggernes egne ressurser og nettverk, og tilrettelegger for egenmestring og samfunnsdeltakelse.

Sandnes kommune skal gjennom helhetlig koordinering legge til rette for vekst og utvikling for den lokale frivilligheten. Arbeidet skal basere seg på respekt, støtte, dialog og samarbeid. Målet er å sikre gode og forutsigbare rammer for en aktiv og bred frivillig sektor i Sandnes kommune, og legge til rette for at kommunen og frivillig sektor samhandler og utfyller hverandre til beste for utviklingen av Sandnes. På denne måten er Frivillighetsstrategien med på å oppfylle bærekraftsmål 17 – samarbeid for å nå målene.

Strategien har tre hovedgrep for å legge til rette for et systematisk og godt samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor:

- SE
- STØTTE
- SAMHANDLE

3. SE

Det er et omfattende organisasjonsliv i kommunen, og kommunen må legge til rette for at denne ressursen løftes fram og synliggjøres i hele sin bredde. Dette er et viktig grunnlag for organisasjonenes rekruttering av nye medlemmer, og for å legge til rette for at flere innbyggere får lyst til - og finner ut av hvordan de kan gjøre en innsats i lokalsamfunnet gjennom å engasjere seg i frivillig arbeid. Kommunen har ansvar for oversikt over frivilligfeltet gjennom å sikre gode frivillighetsregister og god oversikt over offentlige tilskuddsordninger

Kommunen må også være med å synliggjøre verdien av frivillig innsats og deltaking. Den frivillige må bli sett og satt pris på. Noe av motivasjonen for deltakelse er at du får noe igjen – en positiv opplevelse av å ha gjort noe for andre. Kommunen kan bidra til dette gjennom å løfte opp og dele gode historier og prosjekter i egne kommunikasjonskanaler.

Frivillige lag og organisasjoner er selve ryggraden i frivillig sektor. Samtidig er det mange som ønsker å yte en frivillig innsats uten å være medlem av en organisasjon. Frivilligsentralen er i dag en møteplass som formidler kontakt mellom mennesker i lokalmiljøet – de som trenger hjelp og de som ønsker å hjelpe. Frivilligsentralen har kontaktflate til både enkeltpersoner, foreninger, lag og grupper som ønsker å bidra i det frivillige arbeidet i Sandnes. Hovedmålet er å legge til rette for at frivillige og brukere i større grad kan hjelpe og få hjelp av hverandre, og på den måten bidra til en mer positiv, meningsfylt og lettere hverdag for flere. Frivillighetssentralen vil være et viktig kontaktpunkt for denne typen frivillighet, men kan ikke gjøre denne jobben alene. For å utløse potensialet som ligger i frivillig innsats og engasjement, må det etableres et godt mottaksapparat for frivillige i alle tjenesteområder.

Sentrale tiltak:

- Frivilligplattform på web – som utgangspunkt for økt synlighet av lag og organisasjoner, kommunens kontaktpersoner for frivillige, tilgang til plattformer for tilskudd- og støtteordninger og lån av kommunale lokaler.
- Etablere kontaktpunkt for frivilligheten i alle tjenesteområder
- Utvikle Frivillighetssentralen som sentralt kontaktpunkt for enkeltpersoners frivillige engasjement

4. STØTTE

Frivilligheten bygger på innbyggernes engasjement og ubetalte innsats. Sandnes kommune ønsker å støtte opp om frivillighetens egenutvikling gjennom god tilrettelegging og forutsigbare rammebetingelser basert på frihet og tillit. Kommunen skal møte frivilligheten med mest mulig ensartet praksis og forutsigbarhet.

Økonomisk forutsigbarhet er en forutsetning for utvikling av frivillig aktivitet. Frie midler øker frivillighetens muligheter for å utvikle sin aktivitet etter sine egne prioriteringer. Kommunen har tilskuddsordninger, og i tillegg finnes private og ideelle tilskuddsordninger som frivillige lag og foreninger kan søke på. Det er viktig at organisasjonen får god informasjon om ordninger for støtte og andre virkemidler og tiltak som er viktig for deres virke. Kommunen skal sikre forenkling i alle ledd – både søknadsskriving, rapportering og kontakt - og gjøre prosessene mer transparente og mindre byråkratiske. Forenkling og forbedring skal være nøkkelord i tilskuddsforvaltningen mot frivilligheten.

Merverdien de frivillige representerer er viktige byggesteiner for å skape gode lokalsamfunn og bidrar til inkludering, god folkehelse og forebygging utenfor skap. Det er viktig at det finnes et mangfold av arenaer for frivillig sektor, som virker inkluderende, trivselsbyggende, aktiviserende og tillitskapende. Kommunen skal ta hensyn til dette i utvikling og programmering av nye formålsbygg og anlegg, samt ved tilrettelegging av eksisterende formålsbygg.

For frivilligheten er det viktig at kommunale lokaler er tilgjengelige og at lokalene kan lånes vederlagsfritt. Kommunen har i sitt utlansreglement vedtatt at lag og organisasjoner gis tilgang til kommunale lokaler gratis eller til selvkost, på tidspunkter hvor kommunen ikke selv har behov for å disponere lokalene. Kommunen skal legge til rette for økt kapasitetsutnyttelse og en mer fleksibel bruk av lokaler som er egnet for frivilligheten. Dette skal vi gjøre gjennom å legge til rette for enkel tilgang til byggene, samt bruke og videreutvikle kommunens bookingsystem "Aktiv kommune".

Sentrale tiltak:

- Lag og foreninger skal som hovedprinsipp tilbys vederlagsfrie bruk av kommunale bygg, lokaler og anlegg.
- Kommunens digitale bookingtjeneste " Aktiv kommune", skal videreutvikles og benyttes for alle utlån av kommunale lokaler og anlegg.
- Øke bruk av digitale hjelpemidler for enklere og mer fleksibel tilgang til kommunale bygg, lokaler og anlegg.
- Kommunens skal utvikle/videreutvikle digitale søknads- og rapporteringsskjema for alle kommunale tilskuddsordninger i Sandnes kommune.
- Etablere felles digital plattform for tilskudds- og støtteordninger, som legger til rette for transparens om tilskudd og forenkling av søknads- og rapporteringsprosesser.

5. SAMHANDLE

Kommunen kan ikke løse alle samfunnsoppgaver alene. Frivillig sektor spiller en svært viktig rolle innenfor de fleste samfunnsområder med solid kunnskap, erfaring og høy tillit blant innbyggerne. I tillegg utgjør de viktige demokratiske arenaer. Det ligger mange muligheter i grenseflaten mellom kommunen og frivillig sektor. Gjennom åpen dialog og samhandling med enkeltfrivillige og frivillige organisasjoner vil kommunen søke å utløse dette potensialet, til beste for kommunens innbyggere.

Samhandling må være basert på likeverd. Frivillig sektor må anerkjennes for sin egenart, og samhandling må baseres på tillit og legge til rette for at alle parter når sine egne mål for å være vellykket. Kommunen må ikke konkurrere med frivillige lag og organisasjoner om oppgaver som frivilligheten løser bedre.

Det er frivilligheten selv som er ekspert på frivillig innsats, lokal mobilisering og engasjement. Frivillig sektor må tas med på råd i alle saker som angår dem, og kommunen må åpne opp for reell samhandling som utgangspunkt for innovasjon. Faste møteplasser vil være med å styrke dialogen med frivillig sektor.

God samhandling må også legge til rette for å styrke de frivillige organisasjonenes rolle som nærmiljøbygger og inkluderende kraft. Sentralt i dette ligger også hvordan vi i samarbeid kan engasjere innbyggere som opplever en høyere terskel for å delta i frivillig arbeid.

Kommunen har en bred kontaktflate med frivillig sektor, og det vil variere fra område til område hva som er sentrale faktorer for godt samarbeid og samhandling. Frivillighetsstrategien må derfor følges opp med tiltaksplaner for de enkelte tjenesteområdene for å fange opp den store bredden i dette arbeidet. I tiltaksplanene må det komme tydelig fram hvordan samhandling og oppfølging av frivillige blir en del av virksomhetens måte å jobbe på. Samtidig er det viktig at også kommunen samlet sett er godt koordinert, og at kunnskap og gode ideer utveksles mellom de enkelte tjenesteområdene.

Sentrale tiltak:

- Samarbeid og samhandling med frivillig sektor innarbeides som eget tema i planer og årsrapporter
- Etablere faste møteplasser med frivillig sektor
- Utvikle egne tiltaksplaner for samhandling med frivillig sektor i de enkelte tjenesteområdene
- Utpeke frivillighetskoordinatorer rundt alle virksomheter der samhandling med frivillig sektor er relevant - ressurspersoner som har ansvar for oppfølging av frivillige og oversikt over behov.
- Faste interne møteplasser for frivillighetskoordinatorer, for å sikre kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling

6. Gjennomføring og organisering

Ansvar for oppfølging av denne strategien legges til kommunedirektørens ledergruppe, og ledes av kommunedirektørens stab. Det etableres en koordineringsgruppe bestående av frivillighetskoordinatorer fra de enkelte tjenesteområdene, som får det operative ansvaret for oppfølging og gjennomføring av de sentrale tiltakene i strategiplanen.

Gruppen står ansvarlig for å etablere rammer og arrangere faste møter med frivilligheten, og for å etablere faste interne møteplasser for kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling mellom frivillighetskontakter i kommunen.

Gruppen har et særlig ansvar for arbeidet med utvikling av frivilligplattform på web, utvidelse av «Aktiv kommune», etablering av felles digital plattform for tilskudds og støtteordninger og utvikle forenklede søknads- og rapporteringsløsninger. Alle disse oppgavene skal være gjennomført innen utgangen av 2024.